

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/artykul/nizsze-duchowienstwo-na-sredniowiecznym-slasku-analiza-prozopograficzna-srodowiska-kleru-nyskiego-1250-1550>

Niższe duchowieństwo na średniowiecznym Śląsku. Analiza prozopograficzna środowiska kleru nyskiego 1250 - 1550

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Niższe duchowieństwo na średniowiecznym Śląsku. Analiza prozopograficzna środowiska kleru nyskiego 1250 - 1550

Numer projektu: 2014/13/B/HS3/04932

Kierownik projektu: dr Ewa Wólkiewicz

Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Źródło finansowania projektu: Narodowe Centrum Nauki, 2014-2016

Kontakt:

telefon (22) 620-28-81 do 86

Wykonawcy:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Charakterystyka

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Celem projektu jest przebadanie funkcjonowania grupy społecznej niższych duchownych na średniowiecznym Śląsku. W dotychczasowych badaniach nad klerem środowisko to uwzględniane było w marginalnym stopniu, a istniejące studia koncentrują się w większości na rozpoznaniu karier członków episkopatu oraz duchownych ze środowiska kapituł katedralnych i kolegiackich. Dla rozpoznania roli w kleru średniowiecznym mieście istotne wydaje się jednak raczej skupienie uwagi na grupie plebanów oraz licznych przedstawicielach niższego duchowieństwa parafialnego. Mimo pojawienia się w ostatnich latach kilku prac prozopograficznych dotyczących niższego kleru na Śląsku wiele wątków badawczych nie zostało jak dotąd należycie rozwiniętych w formie syntetyzującej. Do najważniejszych z nich należy niewątpliwie kwestia kultury piśmiennej późnośredniowiecznego kleru. Zachowane zabytki dają dogodną możliwość uzupełnienia dotychczasowej wiedzy na temat form komunikacji pisanej w późnym średniowieczu. Istotnym elementem projektu będzie też weryfikacja tezy o postępującym zubożeniu niższego duchowieństwa w końcu XV w., co mogło przyczynić się do licznego akcesu owego „duchownego proletariatu” do idei reformacyjnych.

Polem badawczym dla tak zarysowanej problematyki będzie przede wszystkim późnośredniowieczna Nysa, co uzasadnia przede wszystkim relatywnie bogata baza źródłowa z unikatowymi w skali Europy Środkowo-Wschodniej zespołem źródeł. Pięć tysięcy lat stanowi też dogodny punkt wyjścia do dalszych badań jako przykład typowego ośrodka średniej wielkości na Śląsku. Ramy chronologiczne projektu stanowi z jednej strony pierwsza połowa XIII w., a z drugiej połowa XVI w., gdy w mieście silnie zaznaczają się wpływy reformacji. Tak szeroka perspektywa chronologiczna pozwala prześledzić losy duchownych, którzy przyjęli święcenia przed 1517 r. w złożonej sytuacji konfesyjnej drugiej ćwierci XVI w.

Efektom projektu będzie monografia naukowa połączona z obszernym katalogiem duchownych (w rozliczeniu projektu zostanie przedstawiony przygotowany do druku maszynopis rozprawy). W planach jest także publikacja anglojęzycznego artykułu referującego przeprowadzone badania w jednym z czasopism z listy ERIH.

2. Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Przygotowanie rozprawy dotyczącej niższego duchowieństwa w późnym średniowieczu wymaga wszechstronnej kwerendy archiwalnej obejmującej zespoły zarówno proveniencji miejskiej, jak i kościelnej. Ze względu na rozproszenie archiwaliów konieczne będzie przeprowadzenie kwerend zarówno w Polsce, Czechach, jak i w Niemczech. Bardzo istotna jest też dokładna analiza dokumentów papieskich - dotyczących zarówno obsady prebend, jak i dokumentacji Penitencjarii Apostolskiej,

obejmującej przypadki wykroczeń popełnianych przez duchownych. Dla uzyskania kontekstu porównawczego konieczne będzie zebranie literatury przedmiotu, zwłaszcza dla obszaru Rzeszy Niemieckiej, Czech i Królestwa Polskiego. Przygotowanie obszernego katalogu duchownych umożliwi wykorzystanie metody prozopograficznej i częściowe zastosowanie metod statystycznych.

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Efektem projektu będzie przebadanie istotnej grupy średniowiecznego społeczeństwa, która dotąd pozostaje bardzo słabo rozpoznana, także w nauce zachodnioeuropejskiej. Podstawą analizy będą niewykorzystywane dotąd źródła archiwalne. Wyniki badań zostaną opublikowane w formie monografii połączonej z katalogiem biogramów analizowanej grupy. Planowane jest także przygotowanie artykułu w języku angielskim prezentującego najważniejsze ustalenia badawcze. Zebrane dane mogą służyć nie tylko do badań nad historią społeczną, ale i przyszłych prac dotyczących późnośredniowiecznej genealogii. Praca będzie stanowić także istotny wkład do badań nad piśmiennictwem oraz historią Kościoła.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	15.05.2020 12:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	15.05.2020 12:05
Liczba wyświetleń:	12